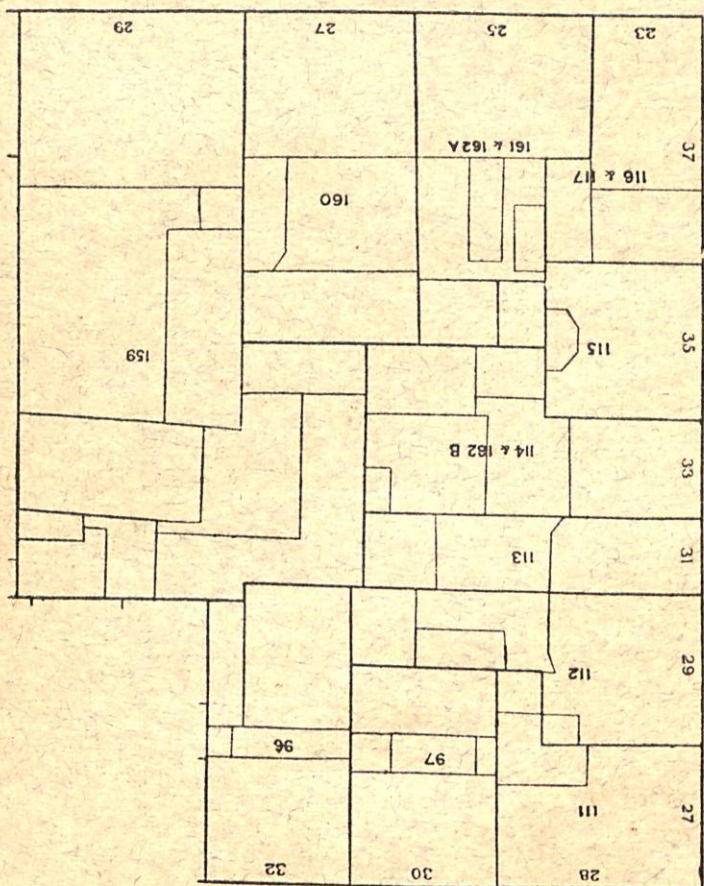

OVERGADEN NEDEN VANDT

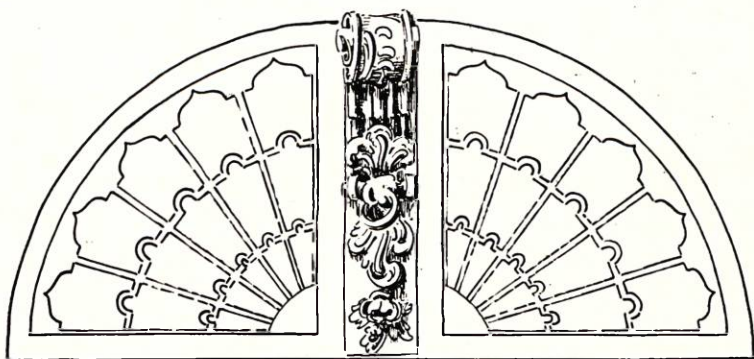

VILDERSGÅDE

KØBENHAVNS
RÅDHUSBIBLIOTEK

Mag. d. 7/637 Christianshavns

2i

Overgade ^{no} 29 portvindue

PETER LINDE

2

CHRISTIANSHAVN

3.

ERHVERVSFORLAGET

FOR HAANDVÆRK, HANDEL OG INDUSTRI

Aktieselskab

DR. PRIEMESVEJ 2

KØBENHAVN V.

TELF. EVA 370

Overgde n/v. 25

fajanceplise

Wildersgade Nr. 32—30—28 var uden bemærkelsesværdige Fortidsminder, det samme maa siges om Torvegade Nr. 27—29—31—33.

Torvegade Nr. 35. Husets Gadedør var et saa fint Empirearbejde, at den fortjente at bevares, og nu staar den opstillet paa Museet som et Mønster og Forbillede for alle Gadedøre.

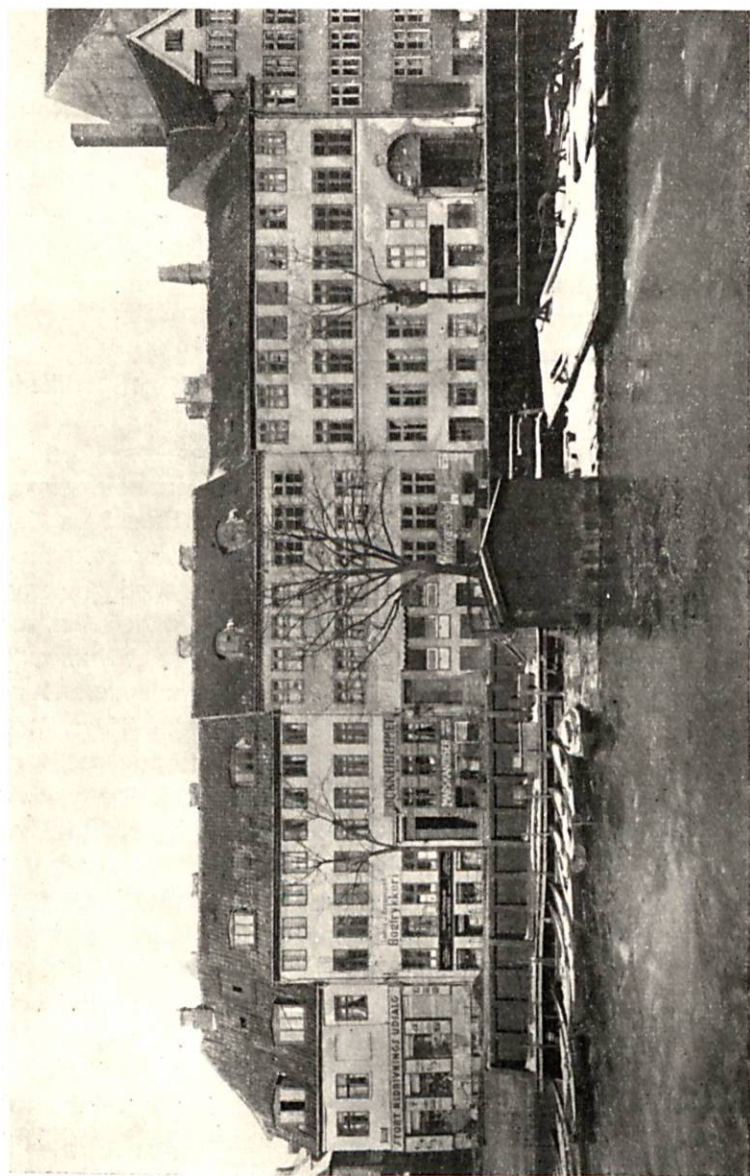
Torvegade Nr. 37. Hjørnet af Overgaden neden Vandet. I Forretningslokalet i Hjørnestuen var der mærkeligt nok bevaret et gammelt Maleri over en af Dørene, nu er det paa Bymuseet. Billedet er malt paa en Træplade, og det forestiller et jævnt dansk Landskab med Bondegaard og Landsbykirke og en bred Landevej, der ikke ser ud til at føre andre Steder hen end just til ganske lignende Bondegaarde og Landsbykirker. Paa Landevejen traver en Bondemand afsted med Stav i Haand og et Knytte slængt over Skuldren. Han er i Nationaldragt, rød Kofte og hvide Knæbukser. Det er tydeligt nok denne Bonde, der er det vigtigste i Billedet, og i Maleriet har vi et samtidigt Monument fra Bondebegejstrin-

gens Dage. Det er ikke saa forfærdelig længe siden, Københavnerne opdagede, at der var Bønder til, og de blev straks saa henrykte for dette Folkefærd, at de indøvede allehaande Plumpheder for dermed ret at brilliere som Patrioter. Kartoffelblomsten blev sat i den fine Vase, hvor der før stod Roser og Liljer, det var en Revolution, der satte Spor i Digtekunst og Skrædderkunst og i meget andet. Det nye Syn paa Bonden er udtrykt i et lille Vers:

En flittig duelig og stræbsom Bonde
I Landet er en nyttig Mand,
De Folk maa være alt for onde
Som laster denne brave Stand.

De naive Ord passer som Underskrift til det naive Billede herfra Hjørnebutikken.

Overgaden neden Vandet Nr. 25, ogsaa her kom Fortiden tilsyne paa en overraskende Maade. Da Tapeterne blev flaaet ned af Væggene i Stueejligheden paa venstre Haand fra Gadedøren, fik man at se et Bræddeskillerum, der stod med sin oprindelige Staffering i straalende Farver. Med grønt og sort var et Skablonmønster fordelt over hele Fladen, det var ikke noget der var saa umaadeligt gammelt, blot et Hundrede Aar, maaske; men det fortalte saa levende om indendørs Hyggen og den sikre Farvefornemmelse i de svundne Tider. Men saa kom der noget frem, som var baade ældre, mærkeligere og smukkere end dette malede Skillerumspanel. Det var en hel Vægbeklædning af Fliser, der kom tilsyne bagved utallige Tapetlag og Overmalinger. Blanke brogede Fajancefliser var dekoreret med en Vellyd af Farver, en Tveklang af manganrødt og kobaltblaat. Tilsammen dannede de et saare virkningsfuldt Flademønster, men hver for sig var de et evigt friskt og uforgængeligt Billede af et Menneske i lykkelig Frihed, i Løb eller i Spring eller i stille Undren paa Jordens Marker under Himlens Skyer. Det er slige Fliser, som Folk nuomstunder kalder for hollandske Kakler, men de behøver ingenlunde at være gjort i Holland, der blev tilvirket mange saadanne Fliser paa Fajancefabrikken i Store Kongensgade, og det er vist netop fra denne Fabrik, de her omtalte Fliser er udgaaet. Der

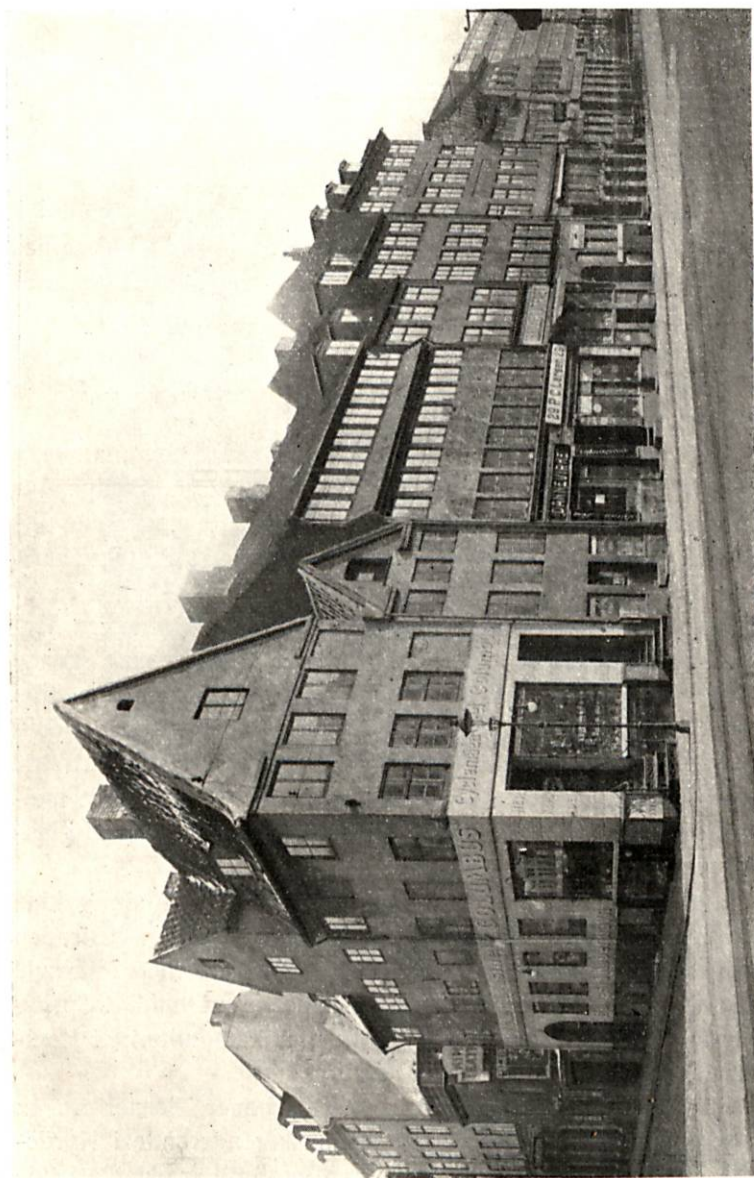
23

25

27

29

31

27 29 31 33 35 37

er ellers ganske Mage til dem paa Rosenborg, de dækker Væggene i det mærkelige Taarnrum ved Christian den Fjerdes mørke Sovekammer.

Overgaden neden Vandet Nr. 27. Det var her, det kønne Trappeparti førte op til Gadedøren, og kom man ind i Gadegangen, var der midtvejs et Sprossevindue, som i al sin Enkelthed var Beundring værd. Det havde længe været kendt, at der var flere gamle Malerier bevaret paa deres oprindelige Plads inde i dette Hus. Men saa længe de var i Beboernes Værge, kunde man jo ikke rigtig skaffe sig Besked uden at gøre Ulejlighed. Ved Nedrivningen af Ejendommen blev hele den anseelige Række af Billeder indbragt paa Bymuseet, og der kan de ses og studeres under de allergunstigste Betingelser.

Ialt er der ti Dørstykker malt paa Lærred, og man maa sige, at Husets skiftende Beboere gennem alle de mange Aar har værnet trofast og betænksomt over dette nagelfaste Inventar, endnu den Dag i Dag staar Farverne forbløffende friske og fine. Billedernes Emner er højst forskellige. I en af Stuerne saa man over hver af de tre Døre en Scene fra Mythologien, Neptun røgtede med Travlhed sin Gerning at genne Havets Bølger med sin blanke Trefork, Haabet sad bare stille ved Skibsankret, hun udrakte sin ene Haand for om Lykken skulde komme flyvende, Tiden, den taalmodige Olding, strakte sig i Magelighed, og i Leg smuldrede han Klippeblokke mellem sine Fingre, ellers havde han kun at passe Dobbeltglasset med det rindende Sand.

I et andet Værelse saa man Morgenrøden i sin gyldne Karm med stolt Forspand af hvide vingede Heste, Aftenrøden lod sin Vogn rulle frem gennem dunkle Skyer med Paafugle som et tyst travende Forspand, og Zeus satte i vældigt Spring gennem Himmelrummet, han havde Flammebundterne i Hænderne, og Ørnen fulgte ham.

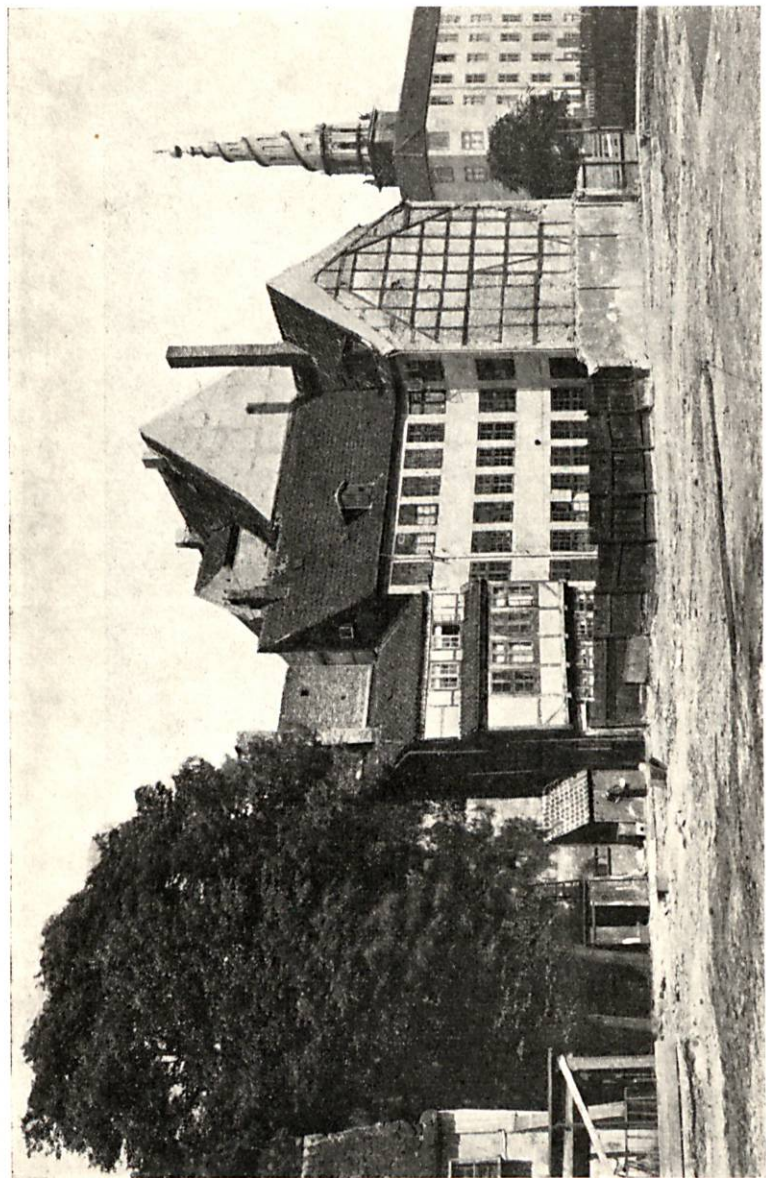
Der var ogsaa Billeder med kælnede Emner, Scener fra en rosenrød Verden med belevne Mennesker agerende i Hyrdestil, en smægtende Rokoko, et frejdigt Smil fra det attende Aarhundredes Frankrig.

Ovirgade n/o 29 baghus

Mærkeligt var et Billede af Skøjteløbere paa en tilfrossen Sø i Maaneskin, maaske en Kopi efter en syttende Aarhundredes Hollænder.

Til disse prægtige Dørstykker maa der oprindeligt have været tilsvarende ligesaa pragtfulde Lærredstapeter, men de var forlængst fjernet. Det udspændte Lærred, som dækkede Væggene nu tilsidst, har dog engang præsenteret sig adskillig kønere end lige forinden Nedrivningen. Under flere Lag Overmaling kunde man skimte yndefulde og fint malte Dekoratio-

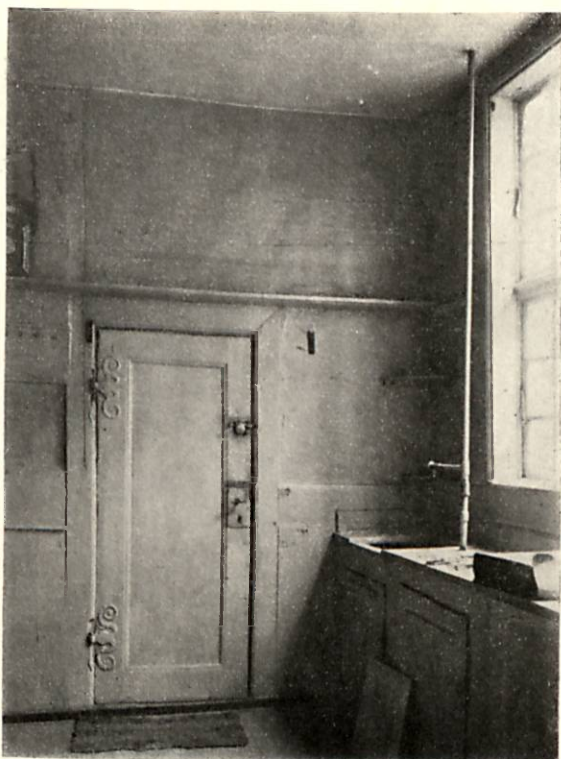
den nydiede lovt

Overgade n/v 27.

ner, slanke Vaser og lette Blomsterguirlander, Fugle paa gynnende Kviste og antike Medailloner, alt i spinkle Streger og sarte Farver.

Huset har engang været overmaade smukt, forinden Moderniseringer og Forfald fik Bugt med det. Det var ikke lidet, som Museet alligevel fandt værd at redde fra Nedbrydnings-entreprenørens Rossbunke. Som nu Trapperækværket, det var et Smedejærnsarbejde saa elegant og fornemt, at det kunde have hørt til et Slot. Der kom forresten et andet-Smedearbejde frem for Dagen, da Tagkamrene blev raseret, et lille Beslag paa en Loftsdør bare, men saa paafaldende rigt og omstæn-

Ridderhus Overgade n/o 27.

deligt i sin Form, at det syntes alt for godt til blot at skulle være Hængsel paa en Lem til et Pulterkammer. Det lille Kunstværk har da ogsaa en Fortid, som det kunde græmme sig over at være rykket ud af. Ovre i Vor Frelzers Kirke er der nemlig en Mængde ligedannede Beslag paa Stolestadedørene. Under en Forandring i Kirken for længe, længe siden maa man have ryddet nogle Stolestader afvejen, og saa har disse fromme Hængsler maattet finde sig i at gøre Tjeneste, hvor som helst det kunde falde. Men Eksemplaret her fra Pulterkamret er jo nu blevet Museumsgenstand og har faaet en

Overgade n/v 27

Glasmontre at ligge i, medens dets kirkelige Kolleger fremdeles maa finde sig i at fungere som Hængsler.

Overgaden neden Vandet Nr. 29. Over Ejendommens brede Port var der et overmaade smukt buet Vindue, hvis lodrette Midtsprosse ud mod Gaden var mesterligt udskaaet. Folk med Sans for slige Ting kendte saa godt denne Midtsprosse, altid kiggede de paa den i Forbigaaende, og altid holdt de af den, fordi der var et saa straalende Rokoko-Humør i den.

Trappepartiet inde i Huset var overdaadigt dejligt i sin fornemme Stil og Stemning, det nytter kun lidet, at der er be-

Overgade n/o 27

varet Detaljer af det, de giver intetsomhelst Indtryk af den vidunderlige Lysvirkning; Fotografier kan dog endnu fortælle lidt derom.

Det lille lavloftede Værelse oven over Porten bag det skønne Sprossevindue havde vist nok tilsidst været beboet af en Kunstner, der var futuristiske Genistreger paa alle Vægge. I en Bue over Vinduet var der malet et kækt Valgsprog, det har vel skullet opmuntre Værten og hans Venner, det var kort og fyndigt: Naar Pigen er god, er alting godt.

Ja, det var nu noget helt moderne, men der var adskillige

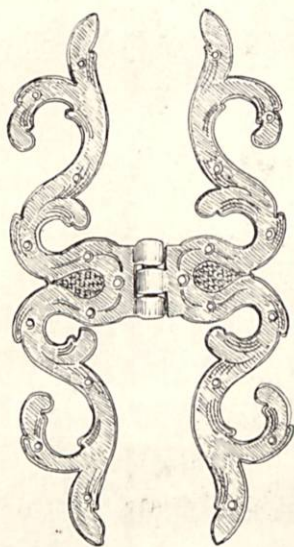

Overgade n/v 29

Glimt fra de gamle Dage i det samme Hus. Der var endog noget saa overraskende som et syv Meter langt Tapet, der kom tilsyne, da de yderste malede Lærreder blev revet ned af Væggene i Stuelejlighedens Værelser mod Gaarden. Det er da nok to Hundrede Aar siden, at dette Tapet blev sat paa Plads her. I Forvejen er Væggene blevet dækket med Spaan-fletning for at Fugtighed ikke skulde kunne ødelægge det kostbare Tapet — for kostbart maa det have været. Hovedfarverne er rødbrunt og sølvblaat fordelt i Arabeskmønstre, der danner Felter med naturalistisk malte Porcelænsvaser og Skaale, hvori der er stukket brogede Blomsterbuketter.

Hængelaas

Kirkeristal-bulag

Nøglerkilt

Overgade n° 27

Paa Førstesalen flaaede man sig frem til et Papirstapet, hvis Alder nærmer sig halvandet Hundrede Aar. Mønstret var en fantasifuld Louis Seize-Ornamentik. Henover den gule Fladebund afveksler Kornaks og Fuglebure. Fugleburets Dør staar aaben, Fuglen har kunnet flyve ud og slaa sig ned paa Toppen af sit Fængsel, der sidder den og basker med Vingerne og kvidrer af Hjertens Lyst til Tak for Friheden.

Da nu alle de gamle Ejendomme var blevet revet ned, skulde der tages fat paa Opbrydningen af Kældermur og Grundsten. Midt under dette Foretagende blev der lagt Mærke til en temmelig stor Kalkstensblok, der vel var groft forhugget og paa sin ene Side ganske glatslidt, men som bar Ornamen-

tik af saa særlig skøn Art, at man kunde tro, det var et Brudstykke af en antik romersk Bygning. Kunstværket havde nok i lange Tider maattet gøre Tjeneste som Trappesten, men hvor mon det stammer fra? Hvilken forsvunden københavnsk Bygning har haft en sli^g Frise med Oxecranier, Treskaar og Rosetter? Og hvilken dansk Arkitekt kan have tegnet saadanne Ornamente? Der er vist kun tre Navne at gætte imellem, men maaske kyndige Folk vil forsøge paa at løse det interessante Problem. En Skitse af Stenen vedføjes her.

- Side 1. Portvindue, Overgaden n. V. 29.
- 2. Faiancelise, Overgaden n. V. 25.
 - 4. Overgaden n. V. 23-25-27-29.
 - 5. Hj. Torvegade, Wildersgade.
 - 7. Baghus, Overgaden n. V. 29.
 - 8. Den ryddede Tomt
 - 9. Overgaden n. V. 27.
 - 10. Køkken, Overgaden n. V. 27.
 - 11. Stue i Sidehus, Overgaden n. V. 27.
 - 12. Dørparti, Overgaden n. V. 27.
 - 13. Trappeparti, Overgaden n. V. 29.
 - 14. Hængelaas, Kirkestol-Beslag og Nøgleskilt
Overgaden n. V. 27.
 - 15. Arkitekturled af Kalksten.
-

**Hefte 4—5 vil snart udkomme og omhandle de to Karréer,
der nu er under Nedrivning.**

VÆRKET

„Danske Møller“

En interessant Haandbog med en indgaaende, illustreret Beskrivelse af Kornmølleriets historiske Udvikling fra Stenaldertiden til det moderne Valsemølleri, skrevet af Forfatteren Niels Meyn, samt en instruktiv Afhandling om Møllertechnik af Laboratorieførstander H. Loft, Teknologisk Institut. Endelig bringes en Oversigt - med Billeder og oplysende Tekst - over de danske Møller, en Oversigt, som stedse vil beholde sin store Værdi, idet jo alle vore gamle Vand- og Vindmøller i en ikke fjern Fremtid sikkert gaar over i Historien, da Kornmalingen mere og mere er blevet Storindustri.

PRIS:
40 Kr.,
kontant
35 Kr.

Værket, der er paa 700 Sider, leveres i et smukt, stateligt og solidt Bind med Skindryg og Hjørner.

ERHVERVSFORLAGET

DR. PRIEMESVEJ 2 - KBHVN. V. - EVA 370